

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Многоезичието“

(2009/С 77/25)

В писмо от 4 февруари 2008 г., г-жа Margot WALLSTRÖM, заместник-председател на Европейската комисия, поиска съгласно член 262 от Договора за създаване на Европейската общност, Европейският икономически и социален комитет да изготви проучвателно становище относно

„Многоезичието“.

Специализирана секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 18 юли 2008 г. (докладчик: г-жа LE NOUAIL-MARLIÈRE).

На 447-та си пленарна сесия, проведена на 17 и 18 септември (заседание от 18 септември 2008 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 144 гласа „за“, 8 гласа „против“ и 13 гласа „въздържал се“.

Основно съдържание на становището и обобщение на заключенията

- Като отчита, че този въпрос придобива все по-голямо политическо и икономическо значение, Комитетът със съжаление отбелязва, че вместо да предложи конкретна програма като продължение на „новата стратегия за многоезичието“, приета през 2005 г., Комисията реши да представи нова стратегия в края на мандата си.
- Комитетът препоръчва на Комисията и на държавите-членки да активизират дискусиата относно поставените цели и да изяснят какви действия трябва да бъдат предприети чрез координация в областите на културата и образованието.
- Във връзка с избора на първи чужд жив език за преподаване и изучаване, Комитетът насърчава държавите-членки и Комисията да подкрепят избора на други езици, а не само на англо-американски и да насърчават изучаването и използването на европейски езици чрез общуване извън Общността.
- Отбелязва тясната връзка между езиковите нужди на европейските граждани, европейската стратегия за заетост, стремежа към конвергенция, заложен в европейските структурни фондове и по-специално кохезионния фонд, и ги насърчава да използват фондовете за изучаване на родния си език и още два чужди езика, дори приоритетно да ги използват за тази цел, и допълва, че тази цел трябва да обхваща две качествени намерения — съхраняване на жизнеността на европейските езици и разширяване на познанията към езици извън Общността, които са от полза в културните, социални, политически и икономически контакти на европейците и насърчават познаването на други култури, на мира и на приятелството между народите.
- Отбелязва, че няма промяна в полза на групите, които са най-отдалечени от възможностите за достойна работа, т.е. декларирана работа и със социална защита, или са най-отдалечени от градските и туристически центрове, отправя искане към Комисията и държавите-членки да гарантират, че с бъдещите си действия няма да създават условия за дискриминация или различно третиране, и че тези действия няма да доведат отново до изключване и неудовлетворение. Затова им препоръчва по-специално да се консултират със социалните партньори и организациите на гражданското общество, развиващи дейност в тези области.
- Тъй като Комисията изяснява желание за провеждане на консултация между вътрешните служби, препоръчаните мерки би трябвало да вземат под внимание условията на подобряване на законодателството, така че тези мерки да не нарушат конкурентноспособността на МСП.
- Комисията и държавите-членки, в рамките на европейската квалификационна система, би трябвало да оценят с точност неформалното и формалното обучение, за да се прецени значението му и **да се осигури трансферът и признаването на квалификациите на гражданите и наеманите работници, независимо от статута им.**
- В рамките на социалния диалог Комитетът призовава държавите-членки и Комисията да насърчават професиите, свързани с езиците, като преподаватели, устни и писмени преводачи, за да отговорят на търсенето на официалните езици в институционалната комуникация, като отбелязва, че потребностите не са достатъчно задоволени, както не са и в икономиката.

1. Въведение

На 6 септември 2006 г., малко преди да бъде създаден новият пост на комисар, отговарящ за многоезичието и междукултурния диалог и преди назначаването на комисаря Leonard Orban, ЕИСК прие становище, в което изрази мнението си относно „новата рамкова стратегия за многоезичието“⁽¹⁾.

(¹) Становище на ЕИСК от 26.10.2006 г. относно „Съобщение от Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Нова рамкова стратегия за многоезичието“, докладчик г-жа LE NOUAIL MARLIÈRE (ОВ С 324, 30.12.2006 г.).

Малко по-късно, на 25 октомври 2007 г., по покана на председателя на ЕИСК, г-н Dimitriadis, комисарят присъства лично на пленарната сесия на Комитета и изрази интерес към работата му.

С намерение да представи нова стратегия в тази област, комисарят поиска от Комитета да изготви проучвателно становище.

В тази връзка Комитетът си поставя за цел:

- да оцени действията, последвали предишната стратегия на Комисията и препоръките, които Комитетът направи тогава;
- да обобщи действията, предприети от Комисията;
- да отговори навреме, в рамките на едно по-обширно обществено допитване, провеждано от Комисията и на изслушването от 15 април 2008 г., така че Комисията да има възможност да отчете препоръките му в Съобщението, което се готви да обяви през м. септември 2008 г.

2. Общи забележки

2.1 Комитетът отбелязва, че този въпрос придобива все по-голямо значение, не защото е на мода, а поради съществуващия контекст на глобализацията, в който участват все повече и все по-различни действащи лица. Новите обстоятелства изискват нови решения и нови отговори. Светът се променя в икономическо и техническо отношение, но също и в социално, политическо, културно и гражданско. Някои явления съществуват от край време или отдавна, но днес придобиват мощ и стават видими, дори ключови.

2.2 В най-разнообразни области, на работното място или при търговските отношения, в свободното време и в туризма, културното измерение се променя и ЕИСК трябва внимателно да разбере всичките му измерения, за да достигне до тревогите на нашите съграждани и да внесе в институциите практически и интелигентни предложения, по-конкретно като участва в консултации и организира обсъждания.

Многообразието и изобилието на мнения показват интереса на европейските граждани към този въпрос, който отразява тяхната споделена хуманност.

2.3 В горепосоченото становище Комитетът препоръчва следното:

- „би трябвало Комисията да даде на *държавите-членки* точни указания относно *връзките*, които *трябва да се установят и допълнителните мерки*, които *могат да се предприемат в националните планове* и подчертава, че *многоезичието*, или *плурилингвизмът* могат да спомогнат за политическата и културна интеграция на ЕС и благоприятстват *разбирателството* и *социалното включване*;
- *обхватът на чуждоезиковото обучение* трябва да бъде *координиран на европейско равнище*, за да се постигне *траен резултат* и *потенциалната гама от чуждоезикови умения* да *обхваща широк спектър от езици*;

— всички *многоезични практики* в *професионалната, културната, политическата, научната, социалната област* трябва да бъдат *подкрепяни и насърчавани*;

— *експертите в тази дейност не трябва да бъдат единствено специалисти от социалната и научната област*, а *трябва да се включат също лингвисти, устни и писмени преводачи, преподаватели по езици и професионалисти*;

— на *сегашните поколения* от *млади и не толкова млади хора* трябва да се обърне *внимание с подобаваща сериозност* в *тези насоки, посредством учене през целия живот и посредством техните културни права*, когато Комисията стигне до етапа на изготвяне на програмите;

— Комисията да се опира не само на *университетска научноизследователска дейност*, а и на *дейността на мрежите от асоциации в тази област* и да *подкрепя инициативите на гражданите, осъществени чрез мрежата на гражданското общество*“.

2.4 Като цяло ЕИСК отбелязва необходимостта да се включат колкото се може повече граждани в тези стратегии за обучение, практика и чуждоезикови познания и да се намерят реалистични начини за постигане на тази цел. Той предупрежда да не се създават нови форми на социална дискриминация. Комитетът призова да се помисли глобално за всички съществуващи в ЕС езици, за да се преодолеят езиковите, културните и икономическите ограничения. Той препоръчва да се търси баланс между икономическите, културните и гражданските интереси и да се работи здраво, за да се навакса пропуснатото в областта на трудовата заетост и работата.

2.5 Комитетът припомни също, че успоредно с политическите и икономически общности в света са се променили и езиковите и културните зони и, за съжаление, някои езици клонят към изчезване, като тази тенденция върви ръка за ръка с претопяването или изчезването на някои политически и социални групи. Европа е изправена пред същите предизвикателства като други региони в света, а именно: 1) тенденцията един единствен език да се налага в международните отношения и 2) относителното многообразието на регионални езици — същата заплаха от изчезване на някои езици. Различава се обаче статутът на официалните национални езици в тази обединена политическа и икономическа общност (или на път да се обедини, според разбирането за степента на интеграция в ЕС).

2.6 Въпреки че ЕС е изправен пред същата криза на идентичността, породена от културния и езиков подход, в процеса на интеграция бяха изградени някои предимства като например механизмите за социално и териториално сближаване, общи критерии за представителна демокрация и демокрация на участниците, социални модели, основани донякъде на солидарност.

2.7 Обаче когато демографските предизвикателства и културните интереси са заедно, те повдигат някои важни въпроси, които трябва да имаме смелостта да зададем: *какъв е интересът на европейците към техните родни езици*, да ги споделят и опазват, да им дават живот и да не ги оставят да отмрат, с други думи, да говорят на тях помежду си и с другите?

3. Конкретни бележки

3.1 Комисията започна процедура на обществено допитване на 14 септември 2007 г., която завърши на 15 април 2008 г. с конференция, на която тя представи пред многобройни асоциации и организации, развиващи дейност в културата и педагогиката, резултатите от работата на следните работни групи:

- Групата на интелектуалците, под председателството на г-н Amin Malouf;
- „Business Forum“, под председателството на г-н Davignon;
- „Докладът Elan: как се отразява недостатъчното владение на езици в предприятията върху европейската икономика“ на Националния езиков център на Обединеното кралство;
- официални консултации на Комитетите (КР и ЕИСК);
- консултация на държавите-членки: Конференция на министрите, февруари 2008 г.;
- препоръките на групата на високо равнище за многоезичието;
- мнения, получени чрез онлайн допитване.

3.2 На обсъжданията бяха посочени редица предизвикателства:

- икономически предизвикателства;
- политически предизвикателства (многоезичие и регионална интеграция);
- предизвикателства в областта на културата (многоезичие или интеркултурализъм);
- Личното и колективно общуване може да наведе на мисълта, че езикът е средство за общуване като всички други. Какво е бъдещето на литературата?
- многоезичие и плурилингвизъм: някои се питат дали е необходимо човек да има лични многоезикови умения в езикова среда, която става едноезична;
- Съветът на Европа подчерта необходимостта да се защитят малцинствените езици и да се подкрепи употребата им, за да се води ефикасна борба с национализма: многоезичието в услуга на многообразието не би трябвало да крие риск от изключване;
- Много от участниците отбелязаха съществуващите неудовлетворение и несъразмерност в областта на езиците, противопоставянето на европейските езици един на друг и в света, силно различаващите се национални културни политики;
- културни права и социални права: мнозина се питат с какви средства разполагаме за изпълнението на тези ангажменти. Особеният случай с ромите беше повдигнат в контекста на цялостната им интеграция, и по-конкретно възможността да изучават и съхраняват езика си;
- по отношение на заетостта и работата, правото да се трудиш на собствения си език без да се налага да имаш познания,

несъразмерни спрямо изискванията за заеманата позиция, както и въпросите за сигурността, които повдига една неуредена или зле уредена многоезична среда.

3.3 Основни цели за насърчаване на езиковото многообразие, представени от Комисията на това изслушване

3.3.1 Да се разнообразят чуждоезиковите умения в рамките на ЕС („английският не е достатъчен“).

Амбицията на комисаря по многоезичието г-н Леонард Орбан, изразена в изказването му по време на това изслушване, а и по други поводи, е очевидно да се опита да обърне тенденцията „само английски“.

3.3.2 В социалната област:

- утвърждаване ролята на езиците в социалното сближаване;
- улесняване интеграцията на мигрантите, насърчаване изучаването на езика на приемашата страна, насърчаване на използването на родния език, предаването му на поколенията, възприемането на езиците на мигрантите като ресурс и обогатяване.

3.3.3 В икономическата област:

- развиване на чуждоезикови умения във връзка с наемане на работа и конкурентоспособността на предприятията;
- вертикално включване в европейските политики на въпросите, свързани с многоезичието, като се започне с едно проучване (проучване на състоянието).

3.3.4 Многоезичието и външната политика на ЕС

Комисията потвърди „целта от Барселона“, по-конкретно всеки гражданин да владее 1 майчин език + 2 чужди езика, която беше доразвита до 1 майчин език + 1 международен език + 1 „лично избран“ език (понятие, вдъхновено от доклада на групата под председателството на г-н Amin Maalouf).

3.3.5 Средства и методи:

Комисията желае да насърчи неформалното обучение „система за бизнес грамотност“, което ускорява разбирането и лекотата на достъпа, но е предоставила малко подробности по този въпрос. Според Комисията става въпрос европейските граждани да получат възможност за допир с елементи от чужди езици, например в автобусите или на други обществени места, като научаването ще става „чрез привикване“.

3.3.6 По отношение на бъдещето:

Комисията се надява да се опре на структурно сътрудничество между държавите-членки в средносрочна стратегическа рамка и да създаде европейска добавена стойност за развитието на тази политика.

3.4 Докладът ELAN ⁽²⁾:

Докладът Elan изследва ползата за предприятията от квалифицирана работна ръка, владееща чужди езици. Обаче той не предлага типология на нуждите в съответствие със заеманите работни места и длъжности, нито по стопански сектори. Комисията би трябвало да поръча на Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд със седалище в Дъблин (или на друга европейска организация), изготвянето на по-подробна типология на професионалните нужди както на предприятията, така и на работниците.

3.4.1 Доклад на групата „Business Forum“, председателствана от г-н DAVIGNON ⁽³⁾:

В този доклад, публикуван в края на юни 2008 г., се показва защо, от гледна точка на „Business Forum“, е важно да се инвестира в езиковите умения. В него е представен преглед на вече направеното за насърчаване на изучаването на езици в бизнес средите и са формулирани препоръки към предприятията, насочени към повишаване на постиженията в областта на „многоезиковата“ търговска комуникация: „... да се състави opis на езиковите умения, с които се разполага; да се преразгледа политиката на набиране и на стратегическо развитие на човешките ресурси; да се инвестира в езиковото обучение; да се наемат на работа лица с различни майчини езици; да се използват езиковите технологии на писмените и устни преводачи, на лицата, занимаващи се с комуникацията и на културните посредници; да се подобри международната мобилност на персонала.“ В докладът са формулирани и препоръки към Европа и нейните институции, както и към местните, регионални и национални правителства. В него са представени аргументи в полза на многоезицието.

3.5 Доклад на групата на г-н Amin Maalouf ⁽⁴⁾:

Комитетът приветства инициативата на Комисията да се консултира с група изтъкнати интелектуалци, чийто доклад, на изслушването на 15 април, беше определен от представителя на групата като „вероятно най-добре написания и най-лесния за четене доклад от всички доклади на Комисията досега“, което донякъде е вярно. Той предлага да се обсъди идеята да се изучава един международен език и един „лично избран език“, с други думи, изучаване без икономически интерес, а само заради лични предпочитания. Въпреки че е щедро и че признава ролята на езиците като носители на култура и на общуване, това предложение предполага, че всички граждани имат еднакъв интерес към езиците и време за чуждоезикови занимания, което съвсем не е така, както по културни причини, така и защото болшинството европейски граждани не могат да си позволят да се занимават с „повишаващи качеството“ културни практики, според дефиницията на професор Pierre Bourdieu.

Истина е например, че все по-голям брой европейци или млади европейци осъзнават ползата от владенето на чужди езици,

⁽²⁾ Вж. Доклад ELAN „Отражение на липсата на езикови умения в предприятията върху европейската икономика“ на адрес: http://ec.europa.eu/education/policies/lang/doc/elan_fr.pdf.

⁽³⁾ Вж. Доклад на групата „Business Forum“ на адрес: http://ec.europa.eu/education/languages/news/news1669_en.htm.

⁽⁴⁾ Вж. Доклад относно многоезицието, изготвен от групата „Интелектуалци за межкултурния диалог“, председателствана от г-н Amin Maalouf: „Едно благотворно преизвикателство — Как многоезицието от езици би могло да консолидира Европа“ на адрес: http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/doc1646_fr.pdf.

европейски или не-европейски, но и все по-голям брой изпитват трудности да печелят хляба си и да отглеждат децата си. Без да свеждаме всичко до класовата борба, факт е, че европейското общество е сегментирано и кохезионният фонд трябва да се използва например за постигане на целите от Лисабон.

На обсъждания между службите на Комисията би трябвало да се направи оценка на възможния принос на програмите за обучение на възрастни и програмата GRUNDTVIG, както и ученето през целия живот, преди да бъдат предложени на държавите-членки, на Съвета и Европейския парламент. Това би позволило правомощията на държавите-членки в областта на образованието да бъдат допълнени с европейска добавена стойност.

Комитетът отбелязва, че това не разрешава въпроса за избор на английския като първи чужд език, освен че изборът се оставя изцяло на държавите-членки и на родителите, и че Комисията не поставя открито този въпрос за обсъждане. Наистина „английският не е достатъчен“, но той си остава езикът, приет от ЕС за международен обмен. Предложеният път е само начало, а не решение. Комитетът насочва вниманието на Комисията, държавите-членки, Съвета и Европейския парламент към този въпрос.

3.6 Проектостановище на КР ⁽⁵⁾

В становището си КР заключава, че езиковият въпрос е от първостепенно значение за местните и регионални власти, защото има отношение не само към въпросите, свързани с трудовата заетост, но и към съвместния живот на европейци и не-европейци на всички равнища на обществото и във всички стопански сектори, от здравеопазването („недостиг на работна ръка“) до туризма, включително услуги в помощ на нуждаещи се лица, обучение в предучилищна и училищна среда или интеграция на мигрантите. Освен това въпросът е ключов фактор в живота на все повече региони. С право КР призовава да се използва кохезионният фонд и Комитетът да бъде консултиран преди вземането на стратегически решения.

3.7 Информационен доклад „Работен документ на Комисията: Доклад за изпълнението на плана за действие „Насърчаване на чуждоезиковото обучение и езиковото многообразие““ ⁽⁶⁾:

Комитетът се опасява, че отричането на необходимостта да се отпуснат европейски средства ще доведе до инерция или до поредица от мерки, които не са съобразени с нарастващите нужди и че резултатът се очертава незадоволителен в средносрочен и дългосрочен план. Комитетът приканва държавите-членки да размислят — телевизията не е достатъчна и неофициалното обучение трябва да бъде с мярка. Въпреки това Комитетът признава, че изборният от Комисията метод за координация би бил крачка напред от административна гледна точка, но не е задължително да бъде крачка към гражданите.

⁽⁵⁾ Вж. становището на Комитета на регионите относно многоезицието, докладчик: г-н Roberto Pella (CdR 6/2008).

⁽⁶⁾ Вж. COM(2007) 554 окончателен/2 от 15.11.2007 г.

4. Заключение

4.1 Комитетът смята, че заявената добра воля от страна на Комисията прилича на „декларация за намерения“, а не предлага съществени действия на равнище Европейски съюз, освен че изисква от държавите-членки да адаптират образователните си системи.

4.2 Комитетът препоръчва държавите-членки да продължат подхода на диверсификация, който освен английски, включва и други езици за международно общуване.

4.3 Държавите-членки би трябвало да продължат да насърчават роднинските и съседски връзки (езикови или географски) в предлагането на изучаване на европейски езици на всички равнища на образованието (предучилищно, начално, основно, средно, висше и през целия живот), следейки за разнообразието на това предлагане.

4.4 Обучението на възрастни хора, така както го предвижда Комисията⁽⁷⁾, трябва да отчита необходимостта да се приобщи колкото се може повече граждани към усилията да се владеят добре родният език и още два чужди езици, като се приспособи предлагането и като се създаде интерес и мотивация с конкретни мерки на място, като се оползотворят уменията на организациите на гражданското общество и професионалистите от обществените и частния сектор, като се насърчи социалния и гражданския диалог, като се гарантира, че новите начинания няма да създават некоректни разделения между граждани с незначителен достъп до межкултурен обмен.

4.5 Демократизацията и неформалните обучения, насърчавани от Комисията, трябва да бъдат **внимателно оценени в рамките на европейската система за сертификация, с цел:**

- **оценка на въздействието на мерките, предприети от държавите-членки, от страна на Комисията и другите участващи правителствени и неправителствени органи;**
- **осигуряване на трансфера и признаването на квалификациите за граждани и работници, независимо от статута им.**

4.6 Местните и регионални власти трябва да имат конкретна роля в разгръщането на бъдещото педагогическо предлагане, съответстващо на обявените от Комисията амбиции.

4.7 Предприятията и работниците са пряко засегнати от съображенията на Комисията относно икономическите нужди на предприятията и затова е необходимо държавите-членки и Комисията да насърчат социалните партньори да включат този въпрос в социалния диалог, за да обсъдят съвместно

предизвикателствата и да намерят най-подходящите решения и съответни практики.

4.8 **Потапянето в езикова среда е необходимо за практикуването на езика и е неразделна част от трайното усвояване и трябва да бъде позволено и насърчавано на всички нива и за всички социални групи. Вероятно нуждите са най-остри за тези, които са встрани от международния обмен, по-конкретно най-малко мобилните слоеве от населението и за тях би трябвало да се намерят начини и средства. Никой не може да бъде задължен да пътува, но някои имат по-малко средства от други. Английският не е достатъчен, нито пък телевизията.**

4.9 **По отношение на езиците, говорени от мигрантите, трябва да се подчертае, че те са ценен ресурс.** Съществуват различни мнения по въпроса. Някои мислят, че мигрантите са длъжни да научат езика на приемащата държава, за да се интегрират, дори за да получат достъп до територията на ЕС, докато други смятат, че мигрантите имат право да научат езика на държавата, която ги приема, за да могат да работят, да живеят и защитават правата си там и че публичните власти са отговорни за организирането на това обучение. Както и да е, пътят от теорията до практиката е дълъг. Опитът показва, че добрите практики не винаги са насърчавани, напротив, субсидиите на много асоциации бяха преустановени. Днес педагогическото предизвикателство е огромно, защото на различна възраст човек учи по различен начин. По този повод Комитетът **препоръчва извършването на научни изследвания на межкултурния обмен, който се основава на всякакво чуждоезиково обучение**⁽⁸⁾. Комитетът подчертава необходимостта да се консултират и приобщи всички професионалисти в областта на обучението и педагогиката, от предучилищно обучение през обучението на възрастни хора, до ученето през целия живот. Най-силно засегнати са учащите и преподавателите, включително и във връзка с бъдещата оценка на неформално придобитите познания⁽⁹⁾.

4.10 Говоримите езици в Европа включват регионалните и националните езици, както и езиците на мигрантите. Това е значителен принос и управлението на културното многообразие в Европа ще зависи от две предизвикателства: насърчаване на европейското културно многообразие и толерантност и зачитане на мигрантите. Териториалното и социалното сближаване в ЕС не е вече само политическо или икономическо, в бъдеще и дори още днес то е неразривно свързано с културното измерение.

4.11 **Затова езиците на мигрантите, също както и европейските национални езици трябва да бъдат предадени на поколенията и тъй като никой език не оцелява, ако не се говори, мигрантите би трябвало също да бъдат възприемани като ресурс за предаване или преподаване на майчиния си език на тези, които искат да разноеобразят уменията си за общуване.**

⁽⁸⁾ Вж. www.newcomersinturkey.com — г-н Noureddine ERRADI е работил дълги години за центровете за обучение на имигранти в Холандия и е създал педагогически помагала за преподаватели и политически съветници към агенциите и местните власти.

⁽⁹⁾ Становище на специализирана секция от 11.9.2008 г. относно „Създаване на Европейска система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET)“ докладчик: г-жа LE NOUAIL-MARLIÈRE (CESE 1066/2008).

⁽⁷⁾ Вж. COM(2006) 614 окончателен и COM(2007) 558 окончателен.

4.12 Това означава, че европейското гражданско общество днес има други цели и че не е достатъчно да се изтъкват предимствата на това да говориш няколко езика в многоезична среда. Гражданското общество ще иска собствените му инициативи в рамките на асоциациите да бъдат признати, нуждите му да бъдат осъзнати и при всяко положение да бъдат предоставени средства, за да успее, независимо дали са публични или частни.

4.13 Това означава също **социалните партньори да възприемат дългосрочна позиция и да определят заедно какви са необходимите квалификации, какво първоначално обучение и обучение през целия живот да се осъществява, какви обществени и частни инвестиции да се предвидят, следейки за подобряването на конкурентоспособността на предприятията.**

4.14 Ако приемем, че владенето на езици е необходимо за конкурентоспособността и постигане на целите на Лисабонската стратегия, то горната препоръка е съвсем на мястото си.

4.15 Членове 21 и 22 от Хартата на основните права предлагат насърчаване на езиковото многообразие и забраняват дискриминацията въз основа на езика. Следователно Комисията би трябвало да **определи кои държави-членки имат законодателни актове в тази област и да сезира Агенцията за основните права при необходимост, и да обсъди дали фактът, че държавите-членки имат различни системи не създава изкривяване и неравнопоставеност между европейците, по-конкретно по отношение на мобилността, наемането на работа и др.** За тази цел трябва да се разграничат две съществени равнища — нивото на чуждозикови познания, необходими за изпълнение на служебните задължения на заеманото работно място (контакти с граждани или с чуждестранни клиенти) от една страна и от друга — даване на указания за изпълнение на задачите на езика на този, който ги изпълнява.

4.16 По отношение по-специално на изпълнението на това, Комитетът ще разгледа внимателно предложенията в стратегията, която Комисията трябва да представи през септември 2008 г., и напредъка в сравнение с предходната стратегия.

4.17 По отношение на културните права на европейските граждани, на пребиваващите не-европейци и външното сътруд-

ничество на ЕС, **Комисията може би трябва да се опре на Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване, като предложи насоки за определяне на последствията за Европа от ратификацията на конвенцията от държавите-членки, работейки в сътрудничество с асоциациите и НПО, развиващи дейност в областта на културата.**

4.18 Мобилността се насърчава от социалните партньори и се очаква от известен брой работодатели, работници и публични власти, сред които Комисията, като панацея срещу безработицата и недостига на работна ръка. На езиковата бариера все още се обръща твърде малко внимание. Нека споменем трудността, в рамките на ученето през целия живот, едновременно да се извършва професионално обучение и постигане на целите на езиковото обучение; или невъзможността родителите да запишат децата си в училище по техен избор, в случаите, когато децата придружават родители, които са професионално мобилни, например ромите в различни европейски държави и някои групи италианци в Германия. Комисията не би трябвало да оставя това изцяло на държавите-членки, а да изиска информация за дискриминацията на езикова основа в училищата по отношение на деца от различни европейски националности.

4.19 Трябва също да се споменат трудностите, които срещат администрациите на държавите-членки при прилагането на директивата „командироване на работници“. Социалните партньори също имат проблеми с разбирането на място, които не са пренебрегнати от Комисията, но би трябвало да бъдат подобавано обсъдени между заинтересованите страни (Комисията, държавите-членки, социалните партньори, местните и национални власти, бюрата по труда и др.) както беше посочено по-горе ⁽¹⁰⁾.

4.20 Накрая трябва да се помисли за езиковия режим на институциите за документи извън официалните съобщения. Комитетът отбелязва, че този въпрос остава труден, защото много публични документи не са преведени, което поставя за пореден път въпроса за средствата. Ще посочим по-конкретно примера с началните страници на уебсайтовете на европейските институции, по-специално тези на Европейския съвет, или на председателството на ЕС.

Брюксел, 18 септември 2008 г.

Председател

на Европейския икономически и социален комитет

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁰⁾ Становище на ЕИСК от 29.5.2008 г. относно „Командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги — оптимизиране на ползите и потенциала от него и същевременно гарантиране на защита на работниците“, докладчик: г-жа LE NOUAIL MARLIÈRE (ОВ С 224, 30.8.2008 г.).